

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา

ด้วยกรมบัญชีกลางได้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการ เพื่อให้ส่วนราชการต้นสังกัดระดับกรม กำกับดูแลหน่วยงานในสังกัดให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และผลักดันให้ส่วนราชการเร่งตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้องโดยเร็ว โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕ กรมบัญชีกลางได้กำหนดให้ส่วนราชการระดับหน่วยเบิกจ่ายประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของตนเอง และส่งรายงานผลการประเมินฯ ให้ส่วนราชการต้นสังกัดระดับกรม และสำนักงานคลังจังหวัดในท้องที่จังหวัดที่หน่วยเบิกจ่ายตั้งอยู่ เพื่อให้การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ข้อมูลทางบัญชีของส่วนราชการมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นตัวผลักดันให้ส่วนราชการเร่งตรวจสอบแก้ไขข้อมูลทางบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง กอปรกับตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๕๔ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๕๑ ได้กำหนดให้หน่วยงานตรวจสอบภายในดำเนินกิจกรรมการตรวจสอบภายใน ให้ครอบคลุมกิจกรรมให้ความเชื่อมั่น (Assurance Services) โดยการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ อย่างเที่ยงธรรม และกิจกรรมการบริการให้คำปรึกษาแนะนำ (Consulting Services) เพื่อเพิ่มคุณค่าให้แก่ส่วนราชการและปรับปรุงการดำเนินงานของส่วนราชการให้ดียิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาแนะนำด้านงานบัญชีและรายงานการเงิน ให้แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้หน่วยงานได้ทราบผลการประเมินด้านบัญชีของตนเอง และปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดได้อย่างถูกต้อง โดยดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนำ ที่ตั้งหน่วยงานที่รับบริการ และด้วยข้อจำกัดที่กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง ไม่สามารถเข้าให้คำปรึกษาแนะนำหน่วยงานในสังกัดได้ทุกแห่ง กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานบัญชีและรายงานการเงินเล่มนี้ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานสามารถศึกษา และนำแนวทางดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานด้านบัญชี และรายงานการเงินของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และผู้บริหารได้ใช้เป็นแนวทางในการควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านบัญชี และระบบงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลทางบัญชีและรายงานการเงินของหน่วยงานถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ปฏิบัติงานตามระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) ทำรายการผ่านเครือข่าย Intranet (Web Online) ใช้เป็นแนวทางในการสอบทานงานบัญชีและรายงานการเงินในระบบ GFMS
2. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำบัญชีและรายงานการเงินในระบบ GFMS ตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ผู้รับผิดชอบ

ผู้บริหาร รับผิดชอบในการจัดให้มีระบบควบคุมการปฏิบัติงานระบบ GFMS Web Online รวมถึงควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ปฏิบัติงานบัญชี และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ

หัวหน้ากลุ่ม/หัวหน้างาน รับผิดชอบสอบทานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในกลุ่มงานของตนเองที่รับผิดชอบในบันทึกรายการในระบบ GFMS Web Online พร้อมทั้ง ควบคุม กำกับ ดูแลผู้ปฏิบัติงาน ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายโดยเคร่งครัด

เจ้าหน้าที่บัญชี รับผิดชอบในการสอบทานเอกสารหลักฐานก่อนบันทึกรายการบัญชีในระบบ ตรวจสอบหาสาเหตุข้อผิดพลาด แก้ไขปรับปรุงรายการบัญชี สอบทานรายงานการเงิน และจัดส่งรายงานการเงินตามระเบียบกำหนด พร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานบัญชีตามเกณฑ์การประเมินที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ผู้ตรวจสอบรับ-จ่ายประจำวัน รับผิดชอบในการตรวจสอบรายการรับ รายการจ่ายเงิน กับหลักฐานการรับและหลักฐานจ่าย พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบ เป็นประจำทุกวัน

ผู้ปฏิบัติงานในระบบ GFMS รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อมูล หลักฐานเอกสาร ให้ถูกต้อง ครบถ้วนก่อนการบันทึกรายการในระบบ GFMS Web Online และสอบทานรายการที่บันทึกเข้าระบบ GFMS Web Online ทุกรายการว่าครบถ้วน ถูกต้องตามหลักฐาน

ขอบเขตเนื้อหาและข้อจำกัดของคู่มือ

1. คู่มือเล่มนี้ได้อธิบายถึงแนวทางการปฏิบัติงานด้านบัญชีและรายงานการเงินในเบื้องต้น ตามเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีที่กรมบัญชีกลางกำหนดให้หน่วยงานถือปฏิบัติ (หนังสือกรมบัญชีกลางที่ กค ๐๔๒๓.๓/ว๓๙๘ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔) ซึ่งประกอบด้วย แนวทางกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการสอบทานการปฏิบัติงานด้านบัญชี และรายงานการเงิน ที่ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้อง พึงปฏิบัติ ซึ่งมีได้อธิบายในเชิงลึกถึงขั้นตอนวิธีเข้าปฏิบัติงานการบันทึกรายการบัญชี และวิธีการปรับปรุงบัญชีในระบบ GFMS Web Online ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานบัญชีสามารถศึกษาวิธีการปฏิบัติงานจากคู่มือของกรมบัญชีกลางตามหนังสือที่ กค ๐๔๐๙.๓/ว ๒๙๗ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ เรื่อง คู่มือการบันทึกและปรับปรุงรายการบัญชี ผ่านระบบ GFMS Web Online

2. เนื้อหาในคู่มือนอกจากจะนำเสนอแนวทางการสอบทานการปฏิบัติงานด้านบัญชีและรายงานการเงินแล้ว ได้เสนอแนวทางในการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของระบบงานที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชี ได้แก่ ระบบเบิกจ่าย ระบบรับและนำส่ง ระบบจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่ม/หัวหน้างานและผู้ปฏิบัติงานในระบบ GFMS ทราบหน้าที่ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการมอบหมายผู้ปฏิบัติงานในระบบ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนในระบบดังกล่าวไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้อง ก็จะส่งผลให้ข้อมูลทางบัญชีและรายงานการเงินไม่ถูกต้อง

ประโยชน์ที่ได้รับ

รายงานการเงินของหน่วยงานมีความครบถ้วน ถูกต้อง ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหาร และตัดสินใจได้ และหน่วยงานสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชี ตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด